

MINISTERUL INFRASTRUCTURII
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE
AL REPUBLICII MOLDOVA

Agenția de
Dezvoltare Regională
Sud

Aprobat
prin Decizia CRD Sud
nr. ____ din ____ 2023

Coordonat:
Natalia EREMIA,
Secretar de Stat
„____” _____ 2023

RAPORT DE PROGRES

privind implementarea POR Sud 2022-2024

Perioada de raportare

ianuarie – iunie 2023

Cimișlia 2023

CUPRINS

I. INTRODUCERE	4
1.1. Cadrul instituțional	4
1.2. Modul în care POR va contribui la implementarea obiectivelor SNDR	4
1.3. Realizarea planului de activitate	5
1.4. Obiectivele POR Sud	6
1.5. Perioada de implementare	9
1.6. Dinamica RD Sud în context național	10
II. OBIECTIVELE PROGRAMULUI	12
2.1. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii	13
2.2. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune	14
2.3. Cooperarea regională și transfrontalieră	15
2.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază la nivelul RD Sud	17
2.5. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri.....	31
2.6. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbări climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor	34
2.7. Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională	36
2.8. Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională.....	37
2.9. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională	38
2.10. Provocări și riscuri	38
2.11. Lecții învățate și bune practici	38
2.12. Concluzii	39

ABREVIERI

AAC	Aprovizionare cu apă și canalizare
AAS	Aprovizionare cu apă și sanitație
ADR	Agenție de Dezvoltare Regională
APL	Administrație Publică Locală
BNS	Biroul Național de Statistică
CRD	Consiliul Regional pentru Dezvoltare
CNCDRL	Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale
DUP	Document Unic de Program
FNDRL	Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală
ÎM	Întreprindere Municipală
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MDS	Managementul Deșeurilor Solide
PIB	Produs Intern Brut
PIBR	Produs Intern Brut Regional
POR	Program Operațional Regional
RD	Regiune de Dezvoltare
SNDR	Strategia Națională de Dezvoltare Regională
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
ZEL	Zonă Economică Liberă
ZAL	Zonă Antreprenorială Liberă

I. Introducere

1.1. Cadrul instituțional

Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) este o instituție publică, al cărei fondator este autoritatea de elaborare a politicii de dezvoltare regională, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), constituită pentru implementarea politicii de dezvoltare regională la nivelul Regiunii de Dezvoltare Sud. ADR Sud are rolul de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă pe întreaga întindere a regiunii, urmărind înlăturarea dezechilibrelor dintre diferitele zone ale acestei în favoarea locuitorilor ei.

Cel mai important obiectiv al activității ADR Sud rezidă în implementarea Programului Operațional Regional Sud (POR Sud), document regional de bază ce stabilește direcțiile strategice pentru dezvoltarea regiunii Sud și realizare politicii naționale de dezvoltare regională în regiunea Sud. Potrivit prevederilor Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, documentul de planificare a dezvoltării durabile echilibrate și durabile care conține programe, proiecte și activități prioritare la nivel regional este Programul Operațional Regional (POR).

1.2. Modul în care POR va contribui la implementarea obiectivelor SNDR

POR Sud 2022-2024 reprezintă primul ciclu de implementare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională (SNDR) 2022-2028. Prin conținutul său, documentul prezintă o continuare logică a Strategiei de Dezvoltare Regională Sud pentru anii 2016-2020 și este corelat cu obiectivele strategice ale Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028, aprobată de Guvern prin HG nr. 40/2022.

POR Sud 2022-2024 a fost elaborat în rezultatul dezvoltării, evaluării și aprobării proiectelor de dezvoltare regională identificate în cadrul Apelului de Propuneri de Proiecte lansat la data de 10.08.2020, organizat în perioada august 2020-februarie 2021, pentru perioada anilor 2022-2024.

Documentul final a fost supus aprobării de CRD Sud la data de 23.03.2022 (*Decizia nr.01/04 din 23.03.2022*). Raportul de progres privind implementarea POR Sud 2022-2024 este instrumentul care trasează direcțiile de dezvoltare pe termen mediu a regiunii, are menirea de-a prezenta în dinamică evoluția Regiunii de Dezvoltare Sud, prezintă o analiză a progresului realizării programului. Prezentul raport cuprinde o descriere a realizărilor obținute de ADR Sud în perioada de referință, ca urmare a realizării activităților prioritare incluse în POR. Scopul raportului este de a analiza gradul de implementare a POR Sud 2022-2024 și de a recapitula lecțiile învățate la compartimentul implementare POR.

Programul Operațional Regional transpune la nivel regional obiectivele SNDR, specificând mijloacele de intervenție și prioritățile pe termen mediu în dependență de necesitățile de dezvoltare a fiecărei regiuni și a problemelor inerente la nivel regional, fiind un instrument de eficientizare a utilizării potențialului regional. Totodată, măsurile de intervenție vizează atât programele finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), precum și din alte fonduri naționale și externe. În acest sens se urmărește mobilizarea capacităților actorilor regionali și a grupurilor de interes pentru identificarea problemelor și impedimentelor în dezvoltarea regiunii, crearea de parteneriate pentru elaborarea și implementarea proiectelor regionale. Astfel, este încurajat angajamentul acestora de a contribui la dezvoltarea regională și locală, de a utiliza cât mai eficient resursele și de a asigura durabilitatea proiectelor implementate.

1.3. Realizarea planului de activitate

Documentul unic de program (DUP) 2022-2024, avizat de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR) la 03.12.2021 și aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 23 din 12.01.2022, listează 46 de proiecte prioritare de dezvoltare regională, planificate pentru a fi implementate în următorii 3 ani, cu un buget total de cca 1.580 milioane lei, cu o solicitare de mijloace financiare din Fondul National pentru Dezvoltarea Regional și Locală (FNDRL) în sumă de 912 milioane lei.

Urmare a procedurilor stabilite de implementare a Documentului unic de program, la data 24.01.2023, de către CNCDR a fost aprobat cu nr. 02/23 Planul anual de finanțare (PAF) pentru anul 2023, cu distribuirea alocațiilor financiare din mijloacele FNDRL, în sumă de 250 milioane lei, pentru implementarea a 41 de proiecte.

De menționat, că bugetele proiectelor vizate au fost determinate în baza devizelor de cheltuieli, elaborate de către aplicanți (APL) în anul 2020, la depunerea cererilor de finanțare în cadrul concursului de proiecte desfășurat. În contextul de ajustare a bugetelor proiectelor la situația de zi, în perioada după aprobarea DUP, sub auspiciul agențiilor de dezvoltare regională, de către autoritățile publice locale au fost dispuse acțiunile necesare de actualizare a documentației de deviz și de verificare de către entitățile atestate, conform prevederilor HG nr. 361/1996 cu privire la asigurarea calității construcțiilor.

La actualizarea bugetelor proiectelor s-a urmărit atingerea următoarelor obiective:

- actualizarea documentației de deviz în contextul referințelor normative pentru ajustarea costurilor la manopere și materiale conform prețurilor de referință ale primului trimestru al anului 2022;
- actualizarea documentației de deviz sub aspectul modificărilor cadrului normativ, ce reglementează cuantumul asigurărilor sociale și medicale de stat obligatorii, datorată, de angajatorii sectorului privat la fondul de salarizare și alte recompense pentru persoanele aflate în raporturi de serviciu în baza actului administrativ ori prin alte tipuri de contracte civile în vederea executării de lucrări sau prestării de servicii (de la 22,50 % la 24%);
- menținerea obiectivelor de intervenții financiare (indicatorii de produs) a fiecărui proiect fără modificări, în conformitate cu asumările specificate în cererile de finanțare, actualizate la aprobarea DUP;
- menținerea raportului de co-finanțare din mijloacele FNDRL și din contribuțiile proprii ale aplicanților în cadrul fiecărui proiect fără modificări, la proporțiile inițial specificate în cererile de finanțare;
- menținerea alocațiilor bugetare ale proiectelor pentru anul 2023 fără modificări, în conformitate cu Planului anual de finanțare aprobat.

În acest context, în planul de implementare a POR Sud 2022-2024, aprobat prin decizia CRD Sud nr. 01/03 din 26 mai 2023, au fost incluse acțiuni concrete ce urmează a fi întreprinse în perioada 01.01.2023-31.12.2023.

În vederea asigurării acestui deziderat, pe parcursul perioadei de raportare, ianuarie-iunie 2023, activitățile au fost desfășurate în conformitate cu Planul de implementarea a POR Sud 2022-2024, pentru anulul 2023, precum și a Planului de activitate al Agenției de Dezvoltare Regională Sud pentru anul 2023.

În Documentul Unic de Program (DUP) 2022-2024, pentru Regiunea de Dezvoltare (RD) Sud, au fost incluse 10 proiecte, cu un cost total de 393.998.146,57 lei, astfel pentru implementarea acestora din

sursele FNDRL fiind solicitată suma de 332.994.380,49 lei și contribuția financiară a beneficiarilor (APL) din RD Sud în sumă de 61.003.769,09 lei.

1.4. Obiectivele POR Sud

În vederea atingerii obiectivelor POR Sud 2022-2024, prin Decizia CNCDR nr. 05/22 din 28.02.2022 privind aprobarea actualizărilor costurilor a proiectelor prioritare de dezvoltare regională incluse în Planul anual de finanțare pentru anul 2023, au fost aprobate spre finanțare 9 proiecte de dezvoltare regională, 1 este în proces de așteptare a aprobării de către CNCDR a costurilor actualizate, conform tabelului de mai jos:

Tabelul 1. Proiectele de dezvoltare regională incluse în DUP 2022 – 2024

Proiect		Indicatori de buget	Costul, lei		Aprobat Decizia CNCDR	
Cod	# Denumirea programelor / proiectului		Conform Cererii de finanțare	Actualizat		
1	2	3	4	5	6	7
5004 „VIA - Valorificarea infrastructurii de afaceri”			10.464.190,00	13.315.770,00		
S 111016L	1	Racordarea la utilități a subzonei nr. 18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere „Bălți”	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>10.464.190,00</i>	<i>13.315.770,00</i>	05/22 din 28.02.2022
		Solicitat FNDRL	9.400.760,60	11.962.541,56		
		Contribuția	1.063.432,40	1.353.228,44		
7502 „RUDISP - Revitalizarea urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice”			8.011.955,57	20.808.958,00		
S 223025C	1	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>8.011.955,57</i>	<i>20.808.958,00</i>	-
		Solicitat FNDRL	5.412.354,89	14.057.175,51		
		Contribuția	2.599.600,69	6.751.782,49		
7503 „AAS - Aprovizionarea cu apă și sanitație”			375.522.001,00	327.475.715,55		
S 331034C	1	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>31.002.940,00</i>	<i>37.911.290,00</i>	05/22 din 28.02.2022
		Solicitat FNDRL	27.500.000,00	33.627.807,08		
		Contribuția	3.502.940,00	4.283.482,92		
S 331002C	2	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>62.832.400,00</i>	<i>73.458.760,00</i>	05/22 din 28.02.2022
		Solicitat FNDRL	49.832.400,00	58.260.142,56		
		Contribuția	13.000.000,00	15.198.617,44		
S 331026C	3	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>50.807.864,00</i>	<i>66.397.030,00</i>	05/22 din 28.02.2022
		Solicitat FNDRL	43.357.410,00	56.660.569,52		
		Contribuția	7.450.454,00	9.736.460,48		
S 331005L	4	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea a 14 localități	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>50.221.107,00</i>	<i>58.494.800,00</i>	14/22 din 08.08.2022
		Solicitat FNDRL	45.000.000,00	52.413.539,99		
		Contribuția	5.221.107,00	6.081.260,01		
S 331012C	5	Construcția apeductelor magistrale Iargara-Borogani, Iargara- Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în 4 localități	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>35.369.200,00</i>	<i>46.283.370,00</i>	14/22 din 08.08.2022
		Solicitat FNDRL	31.832.240,00	41.654.980,66		
		Contribuția	3.536.960,00	4.628.389,34		
S 331004L	6	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>50.000.000,00</i>	<i>5.555.555,55</i>	05/22 din 28.02.2022
		Solicitat FNDRL	45.000.000,00	5.000.000,00		
		Contribuția	5.000.000,00	555.555,55		
S 331003C	7	Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata- Răzeși, raionul Leova	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>32.480.020,00</i>	<i>38.374.910,00</i>	14/22 din 08.08.2022
		Solicitat FNDRL	25.659.215,00	30.316.177,95		
		Contribuția	6.820.805,00	8.058.732,05		
S 331005C	8	Modernizarea serviciului de alimentare cu apă potabilă în raionul Cahul prin extinderea și regionalizarea continuă	<i>Costul total al proiectului</i>	<i>62.808.470,00</i>	-	-
		Solicitat FNDRL	50.000.000,00	-		
		Contribuția	12.808.470,00	-		

Proiect		Indicatori de buget	Costul, lei		Aprobat Decizia CNCDRL	
Cod	# Denumirea programelor / proiectului		Conform Cererii de finanțare	Actualizat		
1	2	3	4	5	6	7
10	Documentul Unic de Program (DUP) pentru anii 2022 - 2024	Costul total al proiectului	393.998.146,57	361.600.443,55		
		Suma solicitată din FNDRL	332.994.380,49	303.952.934,83		
		Contribuția beneficiarului	61.003.769,09	56.647.508,72		

Ca urmare au fost actualizate costul devizelor de cheltuieli în anul 2022, a 9 proiecte, cu un cost total de 361.600.443,55 lei, din care sursele FNDRL suma de 303.952.934,83 lei și contribuția financiară a beneficiarilor (APL) în sumă de 56.647.508,72 lei. În context, de către CNCDRL a fost aprobat costul actualizat a 8 proiecte de dezvoltare regională.

Pentru anul 2023 au fost aprobate spre finanțare 9 proiecte, 1 proiect fiind plasat în așteptare, conform Deciziei CNCDRL nr. 2/23 din 24.01.2023.

Tabelul 2. Alocarea financiară din sursele FNDRL

		Denumirea proiectului										TOTAL					
Deciziile CNCDRL		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10						
#		Racordarea la utilități a subzonei nr.18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere ” Bălți”	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea a 14 localități	Construcția apeductelor magistrale Iargara- Borogani, Iargara- Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în 4 localități	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari	Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata- Răzeși, raionul Leova	Modernizarea serviciului de alimentare cu apă potabilă în raionul Cahul prin extinderea și regionalizarea continuă						
Anul 2022																	
Redistribuit	Aprobat	nr. 17/22 din 28.10.2022	nr. 03/22 din 01.02.2022	11.267.626,33	9.400.760,00	-	5.412.354,89	4.570.080,00	6.500.000,00	5.500.000,00	6.911.822,97	6.650.707,24	4.000.000,00	5.556.007,00	-	27.883.194,99	54.501.732,10

Deciziile CNCDDL		Denumirea proiectului										TOTAL
Redistribuit	#	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Nr. 21/22 din 22.12.2022		10.460.838,77	-	12.136.410,17	1.744.901,62	664.373,20	-	-	510.600,00	-	-	25.517.123,76
Anul 2023												
Nr. 20 din 28.06.2023	Nr. 2/23 din 24.01.2023	819.529,51	819.529,51	11.024.191,68	11.300.000,00	12.000.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00	50.000,00	500.000,00	-	38.693.721,19
819.529,51	Nr. 6/23 din 28.04.2023	-	-	11.024.191,68	11.300.000,00	12.000.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00	50.000,00	500.000,00	-	38.693.721,19
-	Nr. 11/23 din 29.05.2023	223.646,74	-	11.209.447,93	11.284.533,74	11.986.745,61	1,0	1,0	1,0	1,0	-	34.704.378,02
11.461.615,47												
12.484.533,74												
17.989.080,73												
750.000,00												
1.000.000,00												
1,00												
1,00												
-												
44.504.761,45												38.693.721,19

Ca urmare, a implementării acestor proiecte, urmează a fi atinși o serie de indicatori de produs, potrivit cărora va fi posibil de apreciat nivelul de realizare a proiectelor și impactul acestora asupra RD Sud.

În domeniul valorificării infrastructurii de afacere (VIA) se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 2,4 km rețele electrice de tensiune înaltă;
- 1,41 km rețea de apeduct;
- 1,58 km rețea de canalizare;
- 0,87 km rețea de gaze naturale cu presiune medie.

În domeniul revitalizării urbane și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice (RUDISP) se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 9 terenuri de joacă amenajate;
- 4 blocuri locative amenajate;
- 1 stadion multifuncțional amenajat.

În domeniul aprovizionării cu apă și sanitație (AAS), se preconizează să fie realizați următorii indicatori:

- 157,96 km de rețele de apeduct;
- 49,76 km de rețele de canalizare;
- 13 stații de epurare a apelor uzate;
- 16 stații de tratare a apei;
- 3 castele de apă;
- 1 turn de apă;
- 8 rezervoare de apă potabilă.

1.5. Perioada de implementare

Componenta de raportare, bazată pe activitățile realizate de ARD Sud pentru perioada ianuarie-iunie anul 2023, în vederea implementării obiectivelor strategice din POR Sud 2022-2024, a derivat cu următoarele rezultate:

- 1 ședință CRD Sud desfășurată;
- 69 consultări în vederea elaborării Programelor de Revitalizare Urbană;
- 2 proiecte Programe de Revitalizare Urbană definitive și aprobate;
- 1 acord de parteneriat cu Agenția pentru DR Sud-Est în curs de semnare;
- 1 regulament elaborat și aprobat cu privire la organizarea și funcționarea CRD Sud;
- 2 ședințe în domeniul revitalizare/dezvoltare urbană cu reprezentanții SFPL în RM;
- 2 ședințe în cadrul grupului sectorial de lucru 22 Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale;
- 2 sesiuni de instruire aferente Programului Interreg NEXT Romania- Republica Moldova 2021-2027;
- 9 apeluri de propuneri de proiecte și programe promovate și mediatizate;
- Suport oferit APL I urban în conceptualizarea a 4
- proiecte cu finanțarea externă;
- 1 contract de prestări servicii semnat privind supravegherea tehnică;
- 4 contracte de prestări servicii (OPEX)
- 11 ședințe de lucru cu privire la situația proiectelor din DUP 2022-2024;
- 9 vizite de monitorizare cu privire la situația proiectelor din DUP 2022-2024;
- 1 recepție la terminarea lucrărilor și o recepție finală desfășurată;
- 18 activități de consolidare a capacităților pentru specialiștii ADR Sud, APL și actorii regionali;
- evaluarea post-implementare a 2 proiecte de dezvoltare regională inițiată;

1.6. Dinamica RD Sud în context național

Potrivit programului regional, principala viziune strategică întru realizarea politicii de dezvoltare regională este **Sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a Regiunii de Dezvoltare Sud, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor din Regiune.**

Astfel, la nivelul RDS au fost identificate trei obiective generale, care vor contribui la atingerea viziunii strategice:

- *Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă RD Sud;*
- *Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii;*
- *Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de coordonare și implementare a politicii de dezvoltare regională.*

Realizarea obiectivelor menționate au drept scop, într-un final, atingerea următoarelor rezultate, până la finele anului 2024:

- Creșterea ponderii PIBR a RD Sud de la 7,0% până la 7,5 %;
- Creșterea ratei de ocupare a populației - minim 32%;
- Sporirea accesului populației la serviciile publice de apeduct din surse sigure de apă - minim 75%;
- Sporirea accesului populației la serviciile publice de canalizare - minim 15,0%;
- Sporirea accesul populației la sistemul de colectare a deșeurilor - minim 26%;
- Creșterea coeficientului de implementare a proiectelor incluse în DUP, în comparație cu ciclul precedent (2016-2020) de la 69,2% la minim 75%;
- Creșterea coeficientului de valorificare a resurselor planificate de la 63,3% la minimum 75%.

Evoluția PIB-ului regional a început a fi monitorizat începând cu anul 2014, anul pentru care BNS oferă informația ce ține de PIB dezagregată pe regiuni de dezvoltare. Conform metodologiei de calcul, valorile pentru indicatorul respectiv sunt furnizate cu o reținere de 2 ani.

În pofida unor mici progrese înregistrate în ceea ce privește produsul intern brut regional, economia RD Sud rămâne a fi slab dezvoltată și puțin competitivă în contextul național, fiind condusă de tendința generată de disparitățile între municipiul Chișinău și celelalte regiuni de dezvoltare.

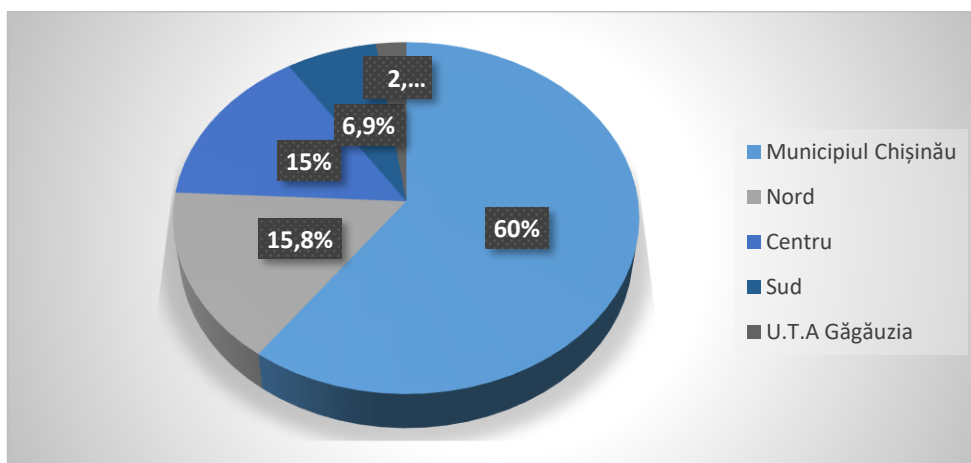

Figura nr.1. Contribuția regiunilor de dezvoltare la formarea PIB 2020

Astfel, conform datelor generate de BNS, putem menționa că din punct de vedere a nivelului de dezvoltare economică, RD Sud atestă o dinamică inferioară față de celelalte regiuni de dezvoltare. În ceea ce privește dimensiunea PIB, RD Sud se poziționează pe locul trei dintre regiunile de dezvoltare (cu excepția Municipiului Chișinău) și contribuie cu 6,9% la crearea PIB-ului național.

Totuși, este de remarcat că în ultimii ani se atestă o discrepanță dintre capitală și restul regiunilor la nivelul de distribuție a producției. Acest lucru se datorează faptului că procesul de creștere economică tinde să se concentreze cel mai mult în municipiul Chișinău. Municipiul Chișinău continuă să fie principalul pol de concentrație a PIB-ului, atingând în anul 2020 nivelul de 60%.

Cu referire la infrastructura tehnico-edilitară, în ultimii cinci ani RD Sud a înregistrat progrese majore, înregistrând o dinamică pozitivă, atât la capitolul accesul populației la apeduct, sistemul de canalizare cât și la accesul localităților la serviciile de salubritate.

Astfel, conform datelor BNS, în perioada 2016-2020 situația se prezintă în felul următor:

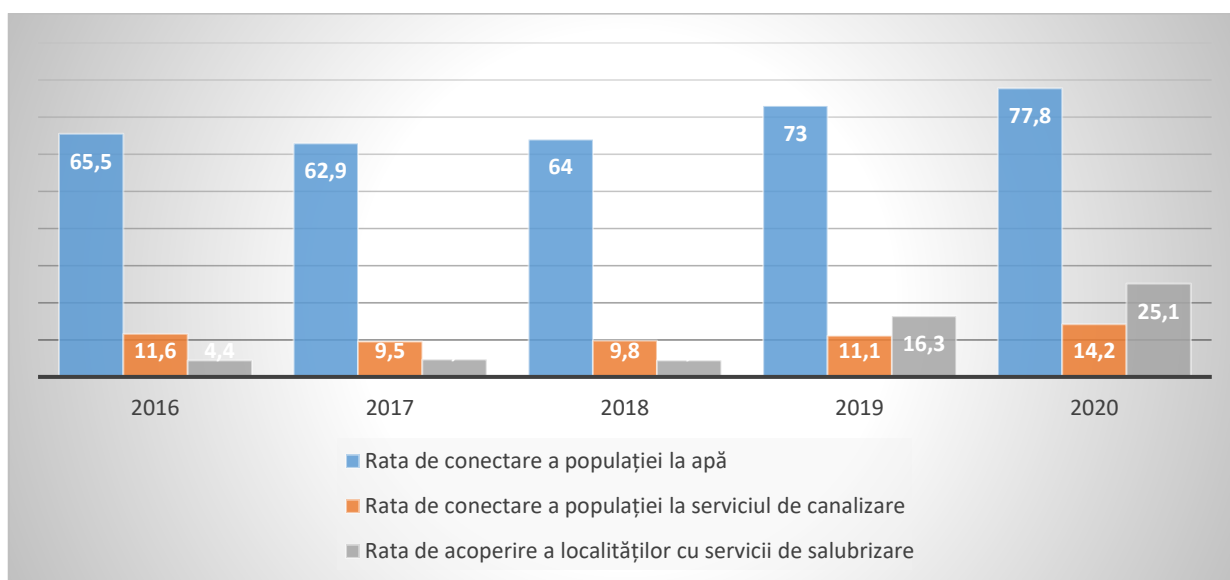

Figura nr.2. Asigurarea cu infrastructura tehnico-edilitară a RDS

În rezultatul analizei și a celor menționate mai sus, rezultă că pentru asigurarea dezvoltării și creșterii economice a regiunii este indispensabil de atras investiții, aplicând la diferite fonduri naționale și externe. În acest context, conform Decizie CNCDDL nr. 01/22 din 01.02.2022 au fost aprobate 10 proiecte de dezvoltare regională, pentru dezvoltarea economică a RD Sud.

II. Obiectivele programului

Întru realizarea viziunii strategice de dezvoltare regională, la nivelul RD Sud au fost identificate trei obiective generale în corespundere cu direcțiile strategice stabilite în SNDR 2022-2028, adaptate la necesitățile și specificul regiunii.

Tabelul nr. 3.

Prezentarea schematică a viziunii și obiectivelor strategice stabilite la nivelul RD Sud

Viziunea strategică		
Sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a Regiunii de Dezvoltare Sud, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor		
Obiectiv General 1	Obiectiv General 2	Obiectiv General 3
Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a Regiunii de Dezvoltare Sud	Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii	Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de implementare a politicii de dezvoltare regională
Direcții prioritare 1.1. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii 1.2. Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiune 1.3. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune 1.4. Cooperarea regională și transfrontalieră	Direcții prioritare 2.1. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază din regiune 2.2. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri 2.3. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor	Direcții prioritare 3.1. Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională 3.2. Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională 3.3. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională

Obiectiv General 1: Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a RD Sud

Potrivit prevederilor POR Sud 2022-2024, creșterea competitivității și ocupării forței de muncă este una din prioritățile principale ale regiunii, care va contribui la dezvoltarea social-economică a orașelor și la o creștere a locurilor de muncă.

În acest sens, eforturile vor fi orientate spre facilitarea dezvoltării socio-economice a orașelor regiunii, ca centre importante de creștere a competitivității regionale.

Potrivit BNS în 2021 în RD Sud existau 3220 agenți economici, majoritatea fiind microîntreprinderi, a căror pondere este de 81,05 %, IMM-urile reprezintă 17,95 %, iar întreprinderile mari 0,99%. Având în

vedere, că 17,95 % din totalul de întreprinderi din RD Sud sunt IMM-uri, acestea contribuie doar cu 6,09 % la ocuparea forței de muncă.

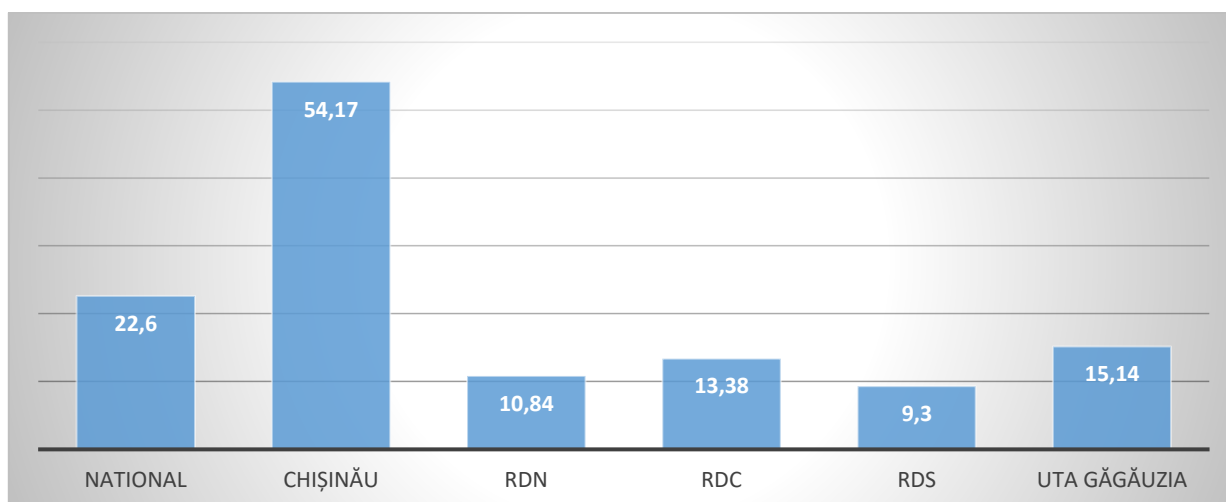

Figura 3. Densitatea IMM-urilor în profil regional, IMM/1000 locuitori

Totuși putem menționa, ca acest sector este insuficient de dezvoltat, având un impact negativ asupra competitivității economice, manifestându-se printr-un grad redus de cultură antreprenorială, reflectat prin densitatea redusă a afacerilor în RD Sud, astfel poziționându-se pe locul 6 în clasamentul național cu 5,85 IMM/1000 locuitori în anul 2020, sub media națională.

Prin urmare, obiectivul respectiv urmărește ca scop stimularea specializării inteligente în regiune prin concentrarea eforturilor de dezvoltare asupra unor domenii cheie în care regiunea deține avantaje competitive axate pe performanțe economice demonstrate, sprijinirea dezvoltării întreprinderilor în domeniile competitive la nivel regional și forță de muncă calificată.

2.1. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii

În vederea realizării acestei direcții prioritare, au fost planificate pentru a fi implementate un set de acțiuni care vor fi concentrate pe următoarele măsuri:

Dezvoltarea orașelor-poli de creștere din RD Sud

Măsura respectivă are ca scop să sprijine dezvoltarea municipiului Cahul ca pol de creștere regională, susținând, astfel și dezvoltarea zonelor rurale proxime acestui municipiu.

În acest sens, în perioada de referință au fost parcurși următorii pași:

1. Responsabilii din cadrul ADR Sud au oferit 6 consultări municipiului Cahul cu privire la funcționalitatea Unității de implementare a proiectelor, ajustarea documentației de urbanism și planificare strategică locală;
2. Au fost oferite 7 consultări cu privire la dezvoltarea Cererilor de finanțare aferente Concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare urbană, cu finanțare din FNDRL, ediția noiembrie 2022;
3. Au fost oferite 10 consultări UIP Cahul cu privire la conceptualizarea și dezvoltarea ideilor de proiecte aferente apelurilor lansate de SFPL Moldova, Fondul de Granturi Mici pentru orașele-poli de creștere din RM și Fondul de Sinergie pentru Dezvoltare Urbană, Ediția 2023-2024;

4. A fost organizată și desfășurată 1 ședință comună cu APL Cahul privind funcționarea UIP și alte activități curente;

5. Au fost oferite 4 consultări cu privire la actualizarea Strategiei de Dezvoltare Socio-Economică a mun. Cahul, inclusiv a Planului Urbanistic General.

Revitalizarea economică și socială a orașelor mici din RD Sud și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice

Intervențiile pentru măsura respectivă sunt orientate pe procesul de revitalizare urbană a orașelor din regiunea Sud, având la bază programele de revitalizare urbană, specificând soluții de amenajare a zonelor urbane în funcție de necesitățile orașelor.

În perioada vizată au fost oferite 34 consultări primăriilor orașelor Leova și Ștefan Vodă cu privire la elaborarea și aprobarea Programelor de Revitalizare Urbană.

Subsidiar, a fost oferită consultanță primăriilor orașelor eligibile din RDS cu privire la conceptualizarea și dezvoltarea ideilor de proiecte aferente apelului lansat de SFPL Moldova, Fondul de Sinergie pentru Dezvoltarea Urbană, Ediția 2023-2024.

De asemenea, potrivit Planului de implementare a POR Sud, pentru anul 2023, în cadrul acestei direcții prioritare, ADR Sud și-a propus să faciliteze procesul de implementare a unui proiect în domeniul Revitalizării Urbane (RUDISP) aprobat la finanțare în anul 2022 din sursele FNDRL. Proiectul a fost aplicat de către APL de nivelul I Căușeni, după ce în cadrul apelului de proiecte din anul 2020 fiind aprobat spre finanțare în anul 2022 prin Decizia CNCDDL nr. 03/22 din 01.02.2022.

Tabelul nr.4.

<i>Proiecte în domeniul RUDISP incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2023, MDL</i>				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	Actualizat	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5
Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni.	8.011.955,57	20.808.958,00	6.751.782,49	-
TOTAL	8.011.955,57	20.808.958,00	5.342.928,99	-

În acest context, costul estimativ actualizat nu a fost supus aprobării în cadrul ședinței CNCDDL. Prin urmare, proiectul dat nu a putut fi lansat.

2.2. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune

Măsura respectivă are ca scop sprijinirea sectoarelor cu cel mai ridicat potențial de specializare inteligentă din Regiunea Sud, generând un impact major asupra creșterii economice prin sporirea gradului regional de inovare, de cercetare și antreprenorial.

În perioada de referință, a fost inițiată elaborarea draftului foii de parcurs cu privire la specializarea inteligentă a RDS, inclusiv cartografierea mediului academic în calitate de potențiali membri a Quadruple Helix.

Subsidiar, s-au inițiat discuții privind elaborarea studiului de specializare inteligentă a RDS cu expertul Uniunii Europene în RM.

2.3. Cooperarea regională și transfrontalieră

În cadrul acestei măsuri, în anul 2023 conform planului de implementare a POR Sud au fost planificate următoarele activități:

1. Participarea în cadrul Apelurilor de propuneri de proiecte aferente Programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională;
2. Participarea în cadrul Grupului Național de Lucru pentru coordonarea implementării Programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională
3. Organizarea/facilitarea evenimentelor de promovare a potențialului economic, turistic și investițional al RD Sud;
4. Promovarea activităților din domeniul DR pe pagina oficială a ADR Sud și pe alte platforme de comunicare.

În perioada de referință, responsabilii din cadrul agenției, membri ai Grupului național de lucru pentru coordonarea implementării Programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională au participat la 3 ateliere de instruire, organizate de TESIM în parteneriat cu Ministerul Finanțelor al RM.

Totodată, a fost examinat Sumarul propunerilor de proiecte prezentat în cadrul Forumului de parteneriat organizat la Istanbul, Turcia, de Programul Interreg Next Bazinul Mării Negre 2021-2027.

În perioada trimestrului II au fost examinate 3 pachete de documente, inclusiv a fost remisă o propunere către Ministerul Finanțelor la RM cu privire la avantajele și necesitatea participării RM în cadrul Programului co-finanțat de UE – Interreg Europe 2021-2027.

ADR Sud a participat în calitate de partener în cadrul evenimentului organizat și dedicat „*Zilei Europei 2023*”, la Leova, care s-a desfășurat pe data de 20 mai 2023. Agenția a avut ocazia de a promova proiectele implementate în RDS cu suportul financiar și tehnic al partenerilor externi de dezvoltare, cât și politica de dezvoltare regională, în ansamblu.

De asemenea, în perioada de referință, în vederea promovării și asigurării transparenței și vizibilității acțiunilor întreprinse de ADR Sud și a activităților desfășurate în scopul realizării obiectivelor de dezvoltare regională, pe pagina oficială a ADR Sud au fost plasate peste 35 de comunicate informative, inclusiv anunțuri și invitații cu referire la apelurile și programele de finanțare deschise, buletine informative, rapoarte etc. Ca urmare a mediatizării activității instituției, pe pagina web a ADR Sud au fost înregistrate 23 685 de vizualizări.

Totodată, pentru un impact mai mare și o diseminare cât mai largă a informațiilor către public și promovării politicii de dezvoltare regională, ADR Sud a folosit pe larg în calitate de platformă de comunicare rețeaua Facebook, prin intermediul căreia a realizat 77 de postări, care au înregistrat un număr de 24 856 de vizualizări/impact persoane.

De asemenea, promovarea activității ADR Sud, precum și a CRD Sud a fost realizată prin intermediul portalului informațional, unde au fost plasate 11 materiale informaționale.

Obiectiv General 2: Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii

Potrivit POR Sud 2022-2024, elementul cheie al acestui obiectiv îl constituie creșterea coeziunii teritoriale și diminuarea disparitățile intra-regionale prin dezvoltarea echilibrată a zonelor urbane și rurale. Accentul va fi pus pe sprijinirea și asigurarea accesului populației la servicii publice de calitate prin dezvoltarea și extinderea infrastructurii de alimentare cu apă, epurarea apelor uzate, reciclarea deșeurilor, pe promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă, sporirea eficienței energetice.

Abordarea acestor probleme într-un final ar contribui la îmbunătățirea calității vieții din spațiul rural și reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială față de mediul urban, ceea ce va conduce la asigurarea unei dezvoltări regionale echilibrate în RDS.

Este bine cunoscut că, pentru asigurarea unui nivel de trai calitativ pentru cetățeni, serviciile și utilitățile publice de calitate joacă un rol important. Accesul populației la infrastructura de apă, canalizare și gestionarea deșeurilor continuă să fie o provocare majoră pentru RDS.

Conform datelor statistice, generate de BNS, în anul 2020, populația deservită de sistemul de alimentare cu apă a fost de 344.500 persoane, reprezentând 77.8% din populația RDS. În mediul urban populația conectată la sistemul de aprovizionare cu apă a fost 112.400 persoane, iar în mediul rural au fost conectate 231.900 persoane.

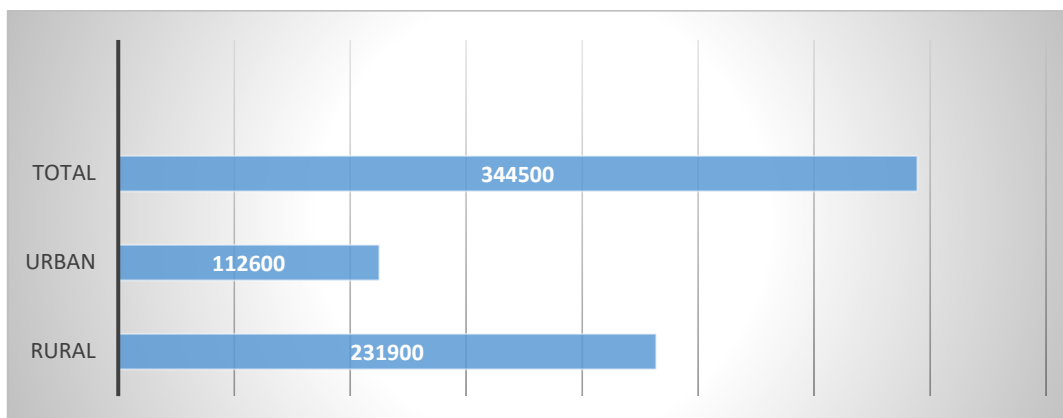

Figura nr.4 Populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă, mii persoane

Totodată putem menționa că, RDS în anul 2020, înregistrează progrese majore la capitolul infrastructură de apă, comparativ cu alte regiuni de dezvoltare, fiind poziționată pe locul II după UTA Găgăuzia (81% UTA Găgăuzia, 77,8% RDS, 65,5% RD Centru și 54,5% RD Nord).

Potrivit datelor BNS, nivelul de dezvoltare a sistemului de canalizare în RDS este mai redus decât cel al sistemului de aprovizionare cu apă. În anul 2020, doar 54,7 mii persoane din populația regiunii era conectată la sistemul de canalizare, constituind 14,2% sub media națională 33%.

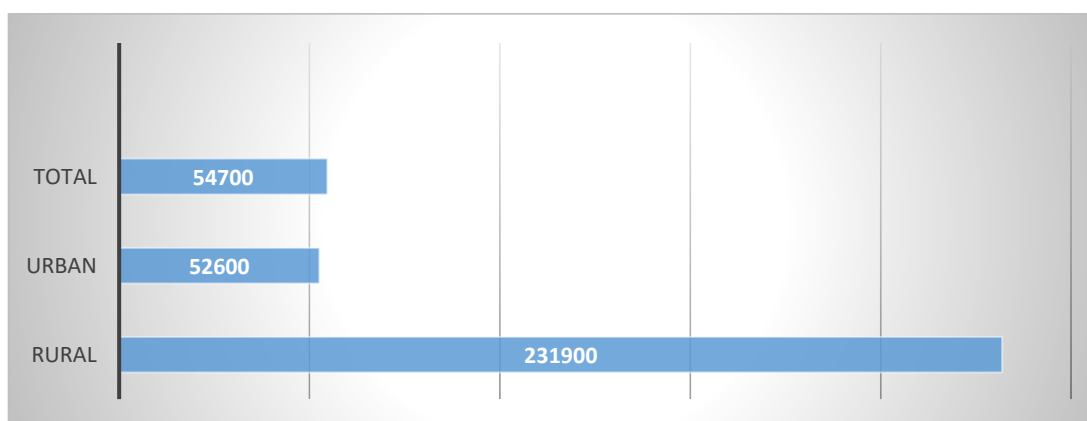

Figura nr.5 Populația deservită de sistemul public de canalizare, mii persoane

Infrastructura și managementul de gestionare a deșeurilor menajere solide, în RDS este suficient de dezvoltată. Indicatorul principal, utilizat la evaluarea domeniului MDS este rata de acoperire a localităților cu servicii de colectare a deșeurilor menajere. Astfel, putem menționa, că gradul de acoperire a localităților cu servicii de salubritate în anul 2020 în RDS, constituie 25,1 % față de media pe țară 21,4%.

Conform datelor furnizate de BNS, putem menționa, că numărul localităților rurale ce dispun de servicii de colectare a deșeurilor este mult mai mare față de localitățile urbane.

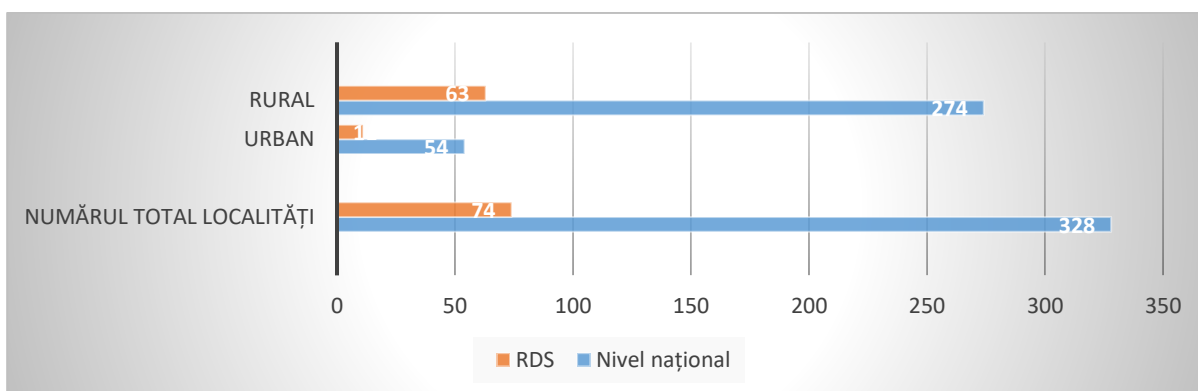

Figura nr.6. Numărul localităților beneficiare a serviciului de colectare a deșeurilor

Chiar dacă RDS, înregistrează progrese modeste, putem menționa că, pentru următorii ani este necesar de concentrat eforturile către sporirea accesul la serviciile de alimentare cu apă, servicii de canalizare, cât și la serviciile de colectare a deșeurilor.

2.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază la nivelul RD Sud

În vederea realizării direcției privind îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare în domeniul aprovizionare cu apă și sanitație, în RD Sud pentru anul 2023, au fost aprobate spre finanțare 9 proiecte, dintre care 7 fiind din domeniul AAS.

Finanțarea acestora fiind asigurată din sursele FNDRL cât și contribuțiile autorităților aplicante. Activitățile planificate întru realizarea direcției respective, se axează pe facilitarea din partea ADR Sud a procesului de implementare a proiectelor din domeniul AAS.

Pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare a sectorului AAS în regiune, ADR Sud v-a implementa în perioada anilor 2022 – 2024 următoarele proiecte cu impact regional din sursele FNDRL:

Tabelul nr.5.

Proiecte în domeniul AAS incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2023, MDL				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	Actualizat	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5
Apeduct magistral Ștefan Vodă -Căușeni-Căinari	5.555.555,00	-	555.555,55	510.600,00
Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	31.002.940,00	37.911.290,00	4.283.482,92	36.759.327,26

<i>Proiecte în domeniul AAS incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2023, MDL</i>				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	Actualizat	Contribuția beneficiarului	Contractat
Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul "Căușenii Vechi"	62.832.400,00	73.458.760,00	15.198.617,44	71.173.079,43
Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului.	50.807.864,00	66.397.030,00	9.736.460,48	62.517.178,85
Construcția apeductelor magistrale Iargara-Borogani, Iargara-Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din r nul. Leova.	35.369.200,00	46.283.370,00	4.628.389,34	-
Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata Răzeși, raionul Leova.	32.480.020,00	38.374.910,00	8.058.732,05	-
Construcția apeductului magistral Sărata Nouă-Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadâr.	50.221.107,00	58.494.800,00	6.081.260,01	226.013,36
TOTAL	268.269.086,00	320.920.160,00	48.542.498,00	170.967.415,01

Proiectele menționate mai sus pe domeniul AAS se axează pe 2 componente de bază: sisteme de aprovizionare cu apă și canalizare și tratarea apelor uzate.

Ca urmare, a aprobării HG nr. 23 din 12.01.2022 cu privire la DUP 2022 – 2024, de către CNCNDRL prin Decizia nr. 2/23 din 24.01.2023 a fost aprobat Planul anual de finanțare din mijloacele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală pentru anul 2023.

❖ **Titlul proiectului: „Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni – Căinari”**

Obiectivul general: Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației raioanelor Ștefan – Vodă și Căușeni prin asigurarea accesului la servicii de alimentare cu apă de calitate.

Suma conform Cererii de finanțare: 50.000.000,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 45.000.000,00 MDL (90,0 %)
- Contribuția – 5.000.000,00 MDL (10,0 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 5.555.555,55 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 5.000.000,00 MDL (90,0 %)
- ² Contribuția – 555.555,55 MDL (10,0 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	4.000.000,00	80,00	510.600,00	10,21	510.600,00	100,00
2023	50.000,00	1,00	1,00	0,00	-	-

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	-	-	-	-
2023	-	-	-	-

Achiziții servicii:

- 14.02.2022** Publicarea anunțului de intenție.
- 17.03.2022** Publicarea anunțului de participare.

- 07.04.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.
- 30.05.2022** Decizia de atribuire nr. 10/22. Oferta câștigătoare – SRL „Fluxproiect”
- 09.06.2022** Semnarea contractului Servicii de elaborare a studiului de fezabilitate 02/S/22, valoarea contractului 510.600,00 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 4 luni

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
Servicii de elaborare a SF	FNDRL	510.600,00	510.600,00	-	100,00
Servicii de elaborare a proiectului tehnic	FNDRL	-	-	-	-
	APL I și II	-	-	-	-
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL I și II	-	-	-	-
RT	FNDRL	-	-	-	-
SA	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		510.600,00	510.600,00	-	-

Servicii executate:

- La data de 03.11.2022 Studiu de fezabilitate a fost transmis la ADR Sud spre aprobare.

- La data de 15.11.2022 Studiul de Fezabilitate a fost prezentat spre aprobare beneficiarilor proiectului în cadrul unei ședințe on-line;
- La data de 18.11.2022 a fost semnat actul de primire predare a serviciilor de elaborare a Studiului de Fezabilitate.

Indicatori de rezultat:

- 4 localități cu acces la servicii AA de calitate;
- 34670 populație cu acces la sistemul îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- 1 Studiu de fezabilitate elaborat;
- 1 Proiect tehnic elaborat.

Rezultat atins (A-2022):

- 1 procedură de achiziție organizată privind contractarea serviciilor de elaborarea a Studiului de Fezabilitate;
- 1 contract semnat privind implementarea proiectului;
- 1 Studiu de fezabilitate elaborat;

Rezultat atins (A-2023):

- Urmează inițierea procedurilor de achiziționare a serviciilor privind elaborarea documentației tehnice de proiect.

❖ Titlul proiectului: „Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia”.

Obiectivul general: Creșterea confortului urban și a atractivității orașului Cimișlia pentru cetățeni și investitori prin extinderea sistemului de gospodărire a apelor uzate în conformitate cu standardele naționale

Suma conform Cererii de finanțare: 31.002.940,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 27.500.000,00 MDL (88,7013 %)
- Contribuția APL I Cimișlia – 3.502.940,00 MDL (11,2987 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 37.911.290,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 33.627.807,08 MDL (88,7013 %)
- ² Contribuția APL I Cimișlia – 4.283.482,92 MDL (11,2987 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	4.570.080,00	13,59	12.136.410,17	36,09	12.136.410,17	100,00
2023	11.024.191,68	32,78	11.461.615,47	34,08	10.933.935,68	95,40

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	2.141.800,00	50,0	752.733,68	17,57
2023			1.389.066,32	32,43
2023	2.141.682,92	50,0		

Achiziții lucrări:

- 14.02.2022 Publicarea anunțului de intenție.
- 17.03.2022 Publicarea anunțului de participare.
- 27.04.2022 Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.

04.07.2022	Decizia de atribuire nr. 18/22
13.07.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 03/L/22 cu SRL Polimer Gaz Construcții, valoarea contactului 36.507.528,74 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 14 luni, garanția asupra lucrărilor 10 ani

Achiziții supraveghere tehnică:

08.04.2022	Publicarea anunțului de participare.
28.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 8 oferte.
27.07.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022
01.08.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022
09.08.2022	Decizia ANSC nr. 03D-481-22. Contestația din 01.08.2022 respinsă.
30.08.2022	Decizia ANSC nr. 03D-539-22. Contestația din 27.07.2022 respinsă.
02.09.2022	Semnarea contractului Servicii supraveghere tehnică 06/S/22 cu SRL „Alexdar&Co”, valoarea contractului 243.638,60 MDL, fără TVA, ceea ce constituie 0,8 % din valoarea estimată a lucrărilor.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	32.507.528,73	12.042.692,34	10.852.326,40	70,76
	APL I Cimișlia	4.153.326,11	752.733,68	1.389.066,32	51,57
RT (0,8 % fără TVA)	FNDRL	243.383,53	85.302,83	81.609,28	68,58
Panou informativ	FNDRL	8.415,00	8.415,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		36.759.327,26	12.889.143,85	12.323.002,00	68,59

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu SRL „Polimer Gaz Conducte” a fost semnat la data de 13 iulie 2022, ce prevede execuția contractului în 14 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor a fost preluat de către operatorul economic la data de 12.09.2022, deci execuția se planifică a fi finalizată până la data de 12.11.2023.

Indicatori de rezultat:

- 1 localitate cu acces la sistemul de canalizare;
- 5000 populație cu acces la sistemul de canalizare îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția sistemului de canalizare în orașul Cimișlia - 20,1 km.
- Construcția 1 stație de pompare a apelor uzate.

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 2 contestații depuse;
- 2 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- la data de 26.09.2022 a fost prezentat un act de constatare a unor volume de lucrări, ce nu au fost incluse în caietul de sarcini. Prin urmare acestea au fost transmise la beneficiarul proiectului pentru prezentarea soluțiilor tehnice;
- 7,5 km rețea de canalizare construită.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- 9,89 km rețea de canalizare construită;

- lucrări de construcție SPAU – 0,0 %;
- la data de 14.02.2023 a fost prezentat un act de constatare a unor volume de lucrări, ce nu au fost incluse în caietul de sarcini. Prin urmare acestea au fost transmise la beneficiarul proiectului pentru prezentarea soluțiilor tehnice.
- la data de 05.04.2023 am fost notificați despre sistarea lucrărilor de construcție din data de 03.04.2023 ca urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.

Rezultat atins (A-2023, Trim-II):

- la data de 01.06.2023 am fost notificați despre reluarea lucrărilor de construcție din data de 01.05.2023;
- 4,38 km rețea de canalizare construită;
- la data de 15.05.2023 a fost prezentat un act de constatare a unor volume de lucrări, ce nu au fost incluse în caietul de sarcini. Astfel, acestea au fost transmise la beneficiarul proiectului pentru prezentarea soluțiilor tehnice.
- lucrări de construcție pentru SPAU – nu pot fi inițiate din motivul prezentării soluțiilor tehnice din partea autorului de proiect cu privire la reamplasarea acestuia cu aproximativ 20 m.

❖ Titlul proiectului: „Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”.

Obiectivul general: Un mediu curat și sigur, prin impactul diminuat asupra sănătății oamenilor, și sistemelor fluviale de la apele netratate, noi oportunități economice pentru întreprinderea municipală din orașul Căușeni.

Suma conform Cererii de finanțare: 62.832.400,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 49.832.400,00 MDL (79,31 %)
- Contribuția APL II Căușeni – 13.000.000,00 MDL (20,69 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 73.458.760,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 58.260.142,56 MDL (79,31 %)
- Contribuția APL II Căușeni – 15.198.617,44 MDL (20,69 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	6.500.000,00	11,16	1.744.901,62	2,99	1.744.901,62	100,00
2023	11.300.000,00	19,40	12.484.533,74	21,43	11.266.097,94	90,24

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	7.600.000,00	50,0	-	17,57
2023			18.435,80	0,12

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
17.03.2022	Publicarea anunțului de participare
15.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte
08.06.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 01/L/22 cu SRL Atractiv Invest, valoarea contractului 70.754.188,55 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 12 luni, garanția asupra lucrărilor 10 ani

Achiziții supraveghere tehnică:

08.04.2022	Publicarea anunțului de participare
28.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 9 oferte
22.06.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.06.2022 (Sigma)
27.06.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022 (Clipa Simion)
27.06.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 22.07.2022 (Alexdar&Co)
20.07.2022	Decizia ANSC nr. 03D-428-22. Contestația din 22.08.2022 respinsă, contestațiile din 27.06.2022 parțial admise
29.07.2022	Contestarea Deciziei de reevaluare/anulare din 27.07.2022 (Sigma)
31.08.2022	Decizia ANSC nr. 03D-541-22. Contestația din 29.07.2022 respinsă Anularea procedurii din cauza ofertelor neconforme
05.09.2022	Publicarea anunțului de participare REPETAT
20.09.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 8 oferte
26.09.2022	Contestarea Deciziei de atribuire nr. 31/22 din 26.09.2022 (Favor Proiect)
13.10.2022	Ședința de examinare a contestației. Contestația a fost retrasă de contestatar.
15.11.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 07/S/22 cu SRL "Favor Proiect", valoarea contractului 417.600,00 MDL, inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 71 180 308,55 MDL, inclusiv:

<i>Acțiunea</i>	<i>Sursa</i>	<i>Valoarea</i>	<i>Executat</i>		<i>%</i>
			<i>A – 2022</i>	<i>A – 2023</i>	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	56.028.475,03	1.736.381,62	11.191.012,13	23,07
	APL II Căușeni	14.725.710,13	-	18.435,80	0,12
RT (0,58 %)	FNDRL	410.374,27	-	75.085,81	18,30
Panou informativ	FNDRL	8.520,00	8.520,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		71.173.079,43	1.744.901,62	11.284.533,74	18,31

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu asocierea Atractiv Invest SRL – SC Casrep SRL – SRL Izodromgaz, lider asocierii Atractiv Invest SRL a fost semnat la data de 08 iunie 2022, ce prevede execuția contractului în 12 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor de construcție a fost emis la 15.11.2022 cu nr. 56.

Indicatori de rezultat:

- 27 localități cu acces la sistemul de canalizare;
- 16 000 populație cu acces la sistemul de canalizare îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția 1 bloc de tratare biologică de 2500 m³/24h, capacitatea totală ajungând la 5000 m³/24h instalat, construcția 7 platforme de tratare a nămolului, amenajarea teritoriului și construcția drumului de acces.
- Construcția de canalizare în sectorul Căușenii Vechi al orașului Căușeni – 10,4 km;
- Construcția a 3 Stații de pompare a apelor uzate;

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 procedură de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 5 contestații depuse;
- 2 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- 1,4 km rețea de canalizare construită.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- 3,33 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-6 – 20,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-7 – 20,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-11 – 20,0 %;
- La data de 07.04.2023 am fost notificați despre sistarea lucrărilor de construcție din data de 03.04.2023 ca urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.

Rezultat atins (A-2023, Trim-II):

- la data de 05.05.2023 am fost notificați despre reluarea lucrărilor de construcție din data de 01.05.2023;
- 1,85 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-6 – 25,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-7 – 25,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-11 – 25,0 %;
- De asemenea în cadrul proiectul pe modernizare a stației de epurare au fost constatate de către antreprenorul asociat unele volume de lucrări, astfel urmează acestea să fie examinate și puse în aplicare.

❖ Titlul proiectului: „Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelelor de canalizare și regionalizarea serviciului”.

Obiectivul general: Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației și calității mediului ambiant în raioanele Căușeni și Ștefan Vodă prin asigurarea accesului la servicii de sanitație de calitate.

Suma conform Cererii de finanțare: 50.807.864,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 43.357.410,00 MDL (85,3360 %)
- Contribuția APL I Căușeni – 7.450.454,00 MDL (14,6640 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 66.397.030,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 56.660.569,52 MDL (85,3360 %)
- ² Contribuția APL I Căușeni – 9.736.460,48 MDL (14,6640 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	5.500.000,00	9,71	664.373,20	1,17	664.373,20	100,00
2023	12.000.000,00	21,18	17.989.080,73	31,75	11.986.745,61	66,63

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	4.868.230,24	50,0	-	17,57
2023			4.868.229,90	50,0
2023	4.868.230,24	50,0		

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
17.03.2022	Publicarea anunțului de participare
16.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 3 oferte
01.08.2022	Contestarea Deciziei de atribuire din 27.07.2022 (Polimer Gaz Conducte)
05.09.2022	Decizia ANSC nr. 03D-549-22. Contestația din 01.08.2022 admisă

13.09.2022	Deciziei de reevaluare/atribuire nr. 30/22, câștigător SRL Polimer Gaz Conducte, valoarea ofertei 62.303.058,76.
18.11.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 08/L/22 cu SRL Polimer Gaz Conducte, valoarea contractului 62.303.058,76 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 8 luni, perioada de garanție asupra lucrărilor 10 ani.

Achizitii supraveghere tehnică:

08.04.2022	Publicarea anunțului de participare
28.04.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 9 oferte
06.09.2022	Anularea procedurii din cauza ofertelor neconforme
09.09.2022	Publicarea anunțului de participare REPETAT
26.09.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 5 oferte Este în desfășurare procedura de evaluare a ofertelor
18.11.2022	Semnarea Contractului de antrepriză nr. 09/S/22 cu SRL Favor Proiect, valoarea estimată a contractului 208.429,82 MDL, inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare, MDL, inclusiv:

<i>Ațiunea</i>	<i>Sursa</i>	<i>Valoarea</i>	<i>Executat</i>		<i>%</i>
			<i>A – 2022</i>	<i>A – 2023</i>	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	53.135.539,65	655.853,20	11.944.517,93	23,71
	APL I Căușeni	9.167.519,11	-	4.868.229,90	53,10
RT (0,33 %)	FNDRL	205.600,09	-	42.227,68	20,54
Panou informativ	FNDRL	8.520,00	8.520,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		62.517.178,85	664.373,20	16.854.975,51	28,02

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu SRL Polimer Gaz Conducte a fost semnat la data de 18 noiembrie 2022, ce prevede execuția contractului în 8 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor de construcție a fost emis la 05.12.2022.

Indicatori de rezultat:

- 6 localitate cu acces la sistemul de canalizare;
- 7654 populație cu acces la sistemul de canalizare îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția sistemului de canalizare în orașul Căușeni - 19,3 km.
- Construcția a 4 stație de pompare a apelor uzate.

Rezultat atins (A-2022):

- 3 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 procedură de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 contestație depusă;
- 2 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- 0,62 km rețea de canalizare construită.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- 4,88 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-2 – 10,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-3 – 10,0 %;

- Lucrări de construcție SPAU-4 – 0,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-5 – 0,0 %.
- La data de 05.04.2023 am fost notificați despre sistarea lucrărilor de construcție din data de 03.04.2023 ca urmare a influenței factorilor climatici nefavorabili, care fac imposibilă executarea lucrărilor în siguranță respectând normele SSM și influențează negativ asupra calității lucrărilor.

Rezultat atins (A-2023, Trim-II):

- la data de 01.05.2023 am fost notificați despre reluarea lucrărilor de construcție din data de 01.05.2023;
- 4,97 km rețea de canalizare construită.
- Lucrări de construcție SPAU-2 – 10,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-3 – 10,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-4 – 5,0 %;
- Lucrări de construcție SPAU-5 – 5,0 %.
- La data de 12.06.2023 am fost notificați despre suspendarea lucrărilor de construcție drept rezultat al valorificării bugetului alocat, conform Deciziei CNCDDL nr. 11/23 din 29.05.2023. Astfel până la emiterea unei dispoziției în vederea clarificării situației privind continuarea executării lucrărilor de construcție încă nu a fost emisă..

❖ Titlul proiectului: „Construcția apeductelor magistrale Iargara – Borogani, Iargara – Tigheci și a rețelelor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova”.

Obiectivul general: Dezvoltarea serviciului calitativ de aprovizionare cu apă potabilă prin cooperare regională a localităților din raionului Leova.

Suma conform Cererii de finanțare: 35.369.200,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 31.832.240,00 MDL (89,9999 %)
- Contribuția APL I Tigheci – 3.536.960,00 MDL (10,0001 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 46.283.370,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 41.654.980,66 MDL (89,9999 %)
- ² Contribuția APL I Tigheci – 4.628.389,34 MDL (10,0001 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	6.650.707,24	15,97	-	-	-	-
2023	1.500.000,00	3,6	1.000.000,00	2,40	-	-

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	2.314.195,00	50,0	-	-
2023	-	-	-	-

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
16.08.2022	Semnarea Contractului de finanțare
21.11.2022	Publicarea anunțului de participare.
15.12.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte Este în desfășurare procedura de evaluare a ofertelor

06.02.2023	Decizia de atribuire. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”, Lider – SA „Darnic Gaz”, cu oferta valorică de 35.972.400,00 MDL, inclusiv TVA.
13.02.2023	Contestația nr. 02/83/23 din 13.02.2023 depusă de SRL Polimer Gaz Conducte
14.02.2023	Contestația nr. 02/89/23 din 14/02/2023 depusă de SRL Polimer Gaz Construcții
13.03.2023	Decizia ANSC nr. 03D-143-23 privind reevaluarea ofertei SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”
04.04.2023	Decizia de reevaluare nr. 3/23. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”, Lider – SA „Darnic Gaz”, cu oferta valorică de 35.972.400,00 (trezeci și cinci milioane nouă sute șaptezeci și două mii patru sute lei, 00 bani) MDL, inclusiv TVA.
11.04.2023	Contestația nr. 02/263/23 din 12.04.2023 depusă de SRL Polimer Gaz Construcții
15.05.2023	Decizia ANSC nr. 03D-285-23 din 15.05.2023 privind reevaluarea ofertei SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”
29.05.2023	Decizia de reevaluare nr. 5/23 prin care a fost desemnată câștigătoarea oferta depusă de SA „Darnic Gaz” în asociere cu SRL „Montex-Gaz”
05.06.2023	Contestația nr. 02/423/23 din 05.06.2023 depusă de SRL Polimer Gaz Construcții
22.06.2023	Notificare nr 05/1445/23 privind remiterea demersului din data de 22.06.2023 depus de către SRL „Polimer Gaz Construcții” prin care și-a retras contestația cu nr. 02/423/23 din 05.06.2023
27.06.2023	Cererea de chemare în judecată nr. 11843 din 06.06.2023 privind anularea actului administrativ individual depus de către SRL „Polimer Gaz Construcții” înregistrată la ADR Sud cu nr. 681 din 27.06.2023
30.06.2023	Cerere privind renunțare la acțiune, înregistrată la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani cu nr. 13945.

Achiziții supraveghere tehnică:

22.11.2022	Publicarea anunțului de participare
12.12.2022	Este planificată deschiderea ofertelor
22.12.2022	Anularea procedurii deoarece niciunul dintre ofertanți nu a întrunit condițiile de calificare prevăzute în documentația de atribuire
06.01.2023	Publicarea anunțului de participare REPETAT
26.01.2023	Este planificată deschiderea ofertelor
26.01.2023	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.
09.03.2023	Decizia de anulare nr. 02/23. Anularea procedurii de achiziție publică în temeiul art. 71 alin. (1) lit. c) niciunul dintre ofertanți nu a întrunit condițiile de calificare prevăzute în documentația de atribuire.
16.02.2023	Contestația nr. 02/173/23 depusă de SRL Aldicons.
30.03.2023	Ședința pentru examinarea contestației. La moment decizia ANSC nu este emisă.
12.04.2023	Decizia ANSC nr. 03D-205-23 din 12.04.2023 privind respingerea contestației nr. 02/173/23 din 16.03.2023 depusă de SRL Aldicons.
20.04.2023	Dare de seamă de anulare a procedurii de atribuire Nr. 04/23 din 20.04.2023
27.04.2023	Publicarea anunțului de participare din 2023.
18.05.2023	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 5 oferte.
20.06.2023	A fost emisă Decizia nr. 07/23 privind atribuirea contractului de prestări servicii prin desemnarea ofertei câștigătoare depuse de S.C „Preant” S.R.L

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 0,00 MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL I Tigheci	-	-	-	-
RT	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		-	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 6 localități cu acces la servicii de aprovizionare cu apă;
- 8215 populație cu acces la sistemul de aprovizionare cu apă îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- Construcția rețele de apeduct magistral - 16,5 km;
- Construcția rețele interioare de apeduct - 44,33 km;
- Construcția 2 rezervoare de apă potabilă (V=150m³x2);
- Construcția 2 rezervoare de apă potabilă (V=50 m³x2);
- Construcția 1 turn de apă;
- Construcția 2 stații de pompare a apei.

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 proceduri de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- 1 procedură REPETATĂ de achiziție organizată privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică.
- 2 contestații depuse (*lucrări de construcție și servicii de supraveghere tehnică*)

Rezultat atins (A-2023, Trim-II):

- 2 Decizii de reevaluare a ofertelor depuse în cadrul achiziției publice;
- 1 Decizie ANSC privind reevaluare a ofertelor depuse în cadrul achiziției publice;
- 2 contestații depuse (lucrări de construcție și servicii de supraveghere tehnică);
- 1 cerere de chemare în judecată privind anularea actului administrativ individual;
- 1 cerere renunțare la acțiune de judecată;
- 1 Decizie ANSC privind respingerea contestației depuse în cadrul achiziției publice (servicii de supraveghere tehnică);
- 1 anunț repetat de participare la achiziția publică (servicii de supraveghere tehnică)
- 1 Decizie de atribuire a contractului (servicii de supraveghere tehnică)
- La data de 04.07.2023 se planifică semnarea Contractelor de antrepriză și supraveghere tehnică.

❖ Titlul proiectului: „Construcția apeductelor interioare în satele Tomai și Sărata- Răzeși, raionul Leova”.

Obiectivul general: Dezvoltarea serviciului calitativ de aprovizionare cu apă potabilă prin cooperare regională al raionului Leova și raionul Hîncești.

Suma conform Cererii de finanțare: 32.480.020,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 25.659.215,00 MDL (79,0 %)
- Contribuția APL I Tomai – 6.820.805,00 MDL (21,0 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 38.374.910,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 30.316.177,95 MDL (79,0 %)

- ² Contribuția APL I Tomai – 8.058.732,05 MDL (21,0 %)

Sursa de finantare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	5.556.007,00	18,33	-	-	-	-
2023	500.000,00	1,65	1,00	0,00	-	-

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	220.769,50	2,74	-	-
2023	3.100.000,00	38,47	-	-

Achizitiile lucrări:

14.02.2022 Publicarea anunțului de intenție

16.08.2022 Semnarea Contractului de finanțare

Publicarea anunțului de participare este condiționată de efectuarea transferului contribuției din partea Beneficiarului

Structura bugetară pe sursele de finantare: 0,00 MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL I Tomai	-	-	-	-
RT	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		-	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 2 localități cu acces la servicii de aprovizionare cu apă;
- 4112 populație cu acces la sistemul de aprovizionare cu apă îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- 44,8 km rețea de apeduct;
- 2 Rezervoare supraterane cu V-150 m3;
- 2 Rezervoare supraterane cu V-50 m3;
- 2 stații de clorinare cu hipoclorit de sodiu;

Rezultat atins (A-2022):

- În proces de transferare a 50 % din contribuției;
- La data de 30.08.2022 de către APL I Sărata Răzeși a fost transferat pe contul ADR Sud suma de 220.769,50 MDL, ceea ce constituie 5,48 % din 50 % contribuției asumate de către beneficiar.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- La data de 10.03.2023 de către APL II Leova a fost transferat pe contul ADR Sud suma de 3.100.000,00 MDL, ceea ce constituie 76,94 % din 50 % contribuției asumate de către beneficiar.

Rezultat atins (A-2023, Trim-II):

- urmează transmiterea contribuției asumate de către beneficiar în mărime de 50 %.

❖ **Titlul proiectului: „Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadâr, Colibabovca și Cneazevca, raionul Leova”.**

Obiectivul general: Asigurarea accesului la sursa sigură de aprovizionare cu apă potabilă a populației din localitățile: Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Covurlui, Sărăteni, Orac, Ceadâr, Colibabovca și Cneazevca din raionului Leova.

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 50.221.107,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 45.000.000,00 MDL (89.6038 %)
- Contribuția APL II Leova – 5.221.107,00 MDL (10,3962 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 58.494.800,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 52.413.539,99 MDL (89.6038 %)
- ² Contribuția APL II Leova – 6.081.260,01 MDL (10,3962 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	6.911.822,97	13,19	-	-	-	-
2023	1.500.000,00	2,86	750.000,00	1,43	-	-

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	3.040.635,00	50,0	-	-
2023	-	-	-	-

Achiziții lucrări:

14.02.2022	Publicarea anunțului de intenție
16.08.2022	Semnarea Contractului de finanțare
03.10.2022	Publicarea anunțului de participare
25.10.2022	Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 3 oferte.
04.04.2023	Decizia de atribuire nr. 04/23. Câștigătoare este desemnată oferta prezentată de SRL „Polimer Gaz Conducte”, cu oferta valorică de 53.518.795,59 MDL, inclusiv TVA.
11.04.2023	Contestație nr. 02/257/23 din 11.04.2023 depusă de către S.R.L “Laiola”.
13.05.2023	Decizia ANSC nr. 03D-282-23 din 13.05.2023 privind reevaluarea ofertei Asocierii S.R.L “Laiola” și S.R.L “Prosperus Cons”.
30.05.2023	A fost reevaluată oferta și emisă Decizia nr. 06/23 din 30.05.2023 privind desemnarea ofertei câștigătoare depuse de SRL „Polimer Gaz Conducte”, cu oferta valorică de 53.518.795,59 MDL, inclusiv TVA.
06.06.2023	Contestație nr. 02/436/23 din 06.06.2023 depusă de către S.R.L “Laiola”.
26.06.2023	Ședința ANSC privind examinarea Contestației depusă de către S.R.L “Laiola”.

Achiziții supraveghere tehnică:

03.10.2022	Publicarea anunțului de participare
25.10.2022	Deschiderea ofertelor
08.11.2022	Decizia de atribuire nr. 34/22 privind atribuirea Contractului SC „Preant” SRL, valoarea ofertei 271.216,03 MDL, inclusiv TVA.

05.01.2023 Semnarea Contractului Servicii supraveghere tehnică nr. 01/S/23 cu SC „Preant” SRL, valoarea contractului 271.216,03 MDL, inclusiv TVA.

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 0,00 MDL, inclusiv:

Acțiunea 1	Sursa 2	Valoarea 3	Executat		%
			A – 2022 4	A – 2023 5	
LCM	FNDRL	-	-	-	-
	APL II Leova	-	-	-	-
RT (0,48 %)	FNDRL	-	-	271.216,03-	-
SA	FNDRL	-	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	-	-	-	-
TOTAL cheltuieli		-	-	-	-

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Indicatori de rezultat:

- 14 localități cu acces la servicii de aprovizionare cu apă;
- 10341 populație cu acces la sistemul de aprovizionare cu apă îmbunătățit.

Indicatori de produs:

- 54,6 km rețele de apeduct magistral;
- 2 rezervoare de apă (V=50m³);
- 1 rezervor de apă (V=25 m³);
- 4 stații de pompare a apei;
- 14 stații de dezinfectare a apei.

Rezultat atins (A-2022):

- 2 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 procedură de achiziție anulate privind contractarea serviciilor de supraveghere tehnică;

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- 1 Contract de supraveghere tehnică a lucrărilor semnat.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- 2 Decizii de atribuire a contractului (lucrări de construcție);
- 2 contestație depusă (lucrări de construcție);
- 1 Decizie ANSC privind reevaluare a ofertelor depuse în cadrul achiziției publice
- 1 ședință ANSC privind examinarea contestației depusă.

2.5. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri

Elementul cheie al acestei măsuri reprezintă crearea de noi structuri regionale și locale de sprijinire a afacerilor, modernizarea și extinderea celor existente având ca scop atragerea investițiilor, revigorarea și dezvoltarea economiilor locale și regionale.

Pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare a sectorului VIA în regiune, ADR Sud v-a implementa în perioada anilor 2022 – 2024 următorul proiect cu impact regional din sursele FNDRL:

Tabelul nr.5.

Proiecte în domeniul VIA incluse în PAF din FNDRL pentru anul 2023, MDL				
Denumirea proiectului	Costul proiectului			
	Estimat, conform CF	Actualizat	Contribuția beneficiarului	Contractat
1	2	3	4	5

Racordarea la utilități a subzonei nr.18 (Cahul) din cadrul ZEL Bălți	10.464.190,00	13.315.770,00	1.353.228,44	12.541.244,14
TOTAL	10.464.190,00	13.315.770,00	1.353.228,44	12.541.244,14

Obiectivul general: Sporirea atractivității investiționale în economia Regiunii de Dezvoltare Sud și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din regiune.

Suma conform Cererii de finanțare: 10.464.190,00 MDL, inclusiv:

- FNDRL – 9.400.760,60 MDL (89,8374 %)
- Contribuția ZEL Bălți – 1.063.432,40 MDL (10,1626 %)

Suma conform Cererii de finanțare (actualizată): 13.315.770,00 MDL, inclusiv:

- ¹ FNDRL – 11.962.541,56 MDL (89,8374 %)
- ² Contribuția ZEL Bălți – 1.353.228,44 MDL (10,1626 %)

Sursa de finanțare, MDL:

Anul	FNDRL					
	Aprobat	% ¹	Redistribuit	% ¹	Executat	% ²
1	2	3	4	5	6	7=6/4
2022	9.400.760,00	78,58	10.460.838,77	87,45	10.460.838,77	100,00
2023	819.529,51	6,85	819.529,51	6,85	223.646,74	27,29

Anul	Contribuție			
	Transferat	% ²	Executat	% ²
1	2	3	4	5
2022	1.353.228,44	100,0	-	-
2023			-	-

Achiziții lucrări:

- 14.02.2022** Publicarea anunțului de intenție.
- 17.03.2022** Publicarea anunțului de participare.

- 11.04.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte.
- 23.05.2022** Anularea procedurii din cauza insuficienței fondurilor alocate.
- 24.05.2022** Publicarea anunțului de participare REPETAT.
- 14.06.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 4 oferte.

- 11.07.2022** Contestarea Deciziei de atribuire din 07.07.2022
- 08.08.2022** Decizia ANSC nr. 03D-477-22. Contestația respinsă.
- 15.08.2022** Semnarea Contractului de antrepriză nr. 05/L/22 cu Asocieria Emcom E&E SRL – SC Viscomteh SRL – LuxGaz S.R.L, valoarea contactului 12.407.020,63 MDL, inclusiv TVA, termen de execuție 8 luni, garanția asupra lucrărilor 5 ani

Achiziții supraveghere tehnică:

- 08.04.2022** Publicarea anunțului de participare
- 28.04.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 2 oferte
- 23.05.2022** Anularea procedurii din cauza ofertelor neconforme
- 21.06.2022** Publicarea anunțului de participare REPETAT

- 06.07.2022** Deschiderea ofertelor. Au fost depuse 1 oferte
- 15.08.2022** Semnarea contractului Servicii supraveghere tehnică 04/S/22 cu SRL „Verluxcons”, valoarea contractului 93.052,66 MDL, fără TVA, ceea ce constituie 0,9 % din valoarea lucrărilor
- 15.08.2022** Semnarea contractului Servicii supraveghere de autor Absolut Energie
- 15.08.2022** Semnarea contractului Servicii supraveghere de autor Intexnauca

Structura bugetară pe sursele de finanțare: 0,00 MDL, inclusiv:

Acțiunea	Sursa	Valoarea	Executat		%
			A – 2022	A – 2023	
1	2	3	4	5	6
LCM	FNDRL	11.146.144,57	10.379.045,93	221.981,88	95,11
	ZEL Bălți	1.260.875,86	-	-	-
RT (0,9 % fără TVA)	FNDRL	93.052,65	77.842,84	1.664,86	62,18
SA	FNDRL	37.221,06	-	-	-
Panou informativ	FNDRL	3.900,00	3.900,00	-	100,00
TOTAL cheltuieli		12.541.244,14	10.460.838,77	223.646,74	85,19

Data începerii lucrărilor și Termen de finalizare:

Contractul de Antrepriză cu asocierea EMCOM E&E SRL – SC VISCOMTEH SRL – SRL LUXGAZ, lider asocierii EMCOM E&E SRL a fost semnat la data de 15 august 2022, ce prevede execuția contractului în 8 luni calendaristice. Ordinul de începere a lucrărilor a fost preluat de către OE la data de 12.09.2022, deci execuția va fi finalizată până la data de 12.05.2023

Indicatori de rezultat:

- 1 obiectiv de suport în afaceri conectat la structura de acces și utilități publice.

Indicatori de produs:

- Rețele electrice de tensiune înaltă de 10 kV - 2,1 km.
- Rețele de apeduct - 1,364 km.
- Rețele de canalizare - 1,582 km.
- Rețele de gaze naturale de presiune medie - 0,883 km.

Rezultat atins (A-2022):

- 4 proceduri de achiziție organizate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 2 proceduri de achiziție anulate privind contractarea lucrărilor de construcție și prestarea serviciilor de supraveghere tehnică;
- 1 contestație depusă;
- 4 contracte semnate privind implementarea proiectului;
- 2,1 km rețea de electrică de tensiune înaltă de 10 kV construită;
- 1,34 km rețea de apeduct construită;
- 1,582 km rețea de canalizare construită;
- 0,883 km rețea de gaz de presiune medie construită.

Rezultat atins (A-2023, Trim-I):

- la data de 20.03.2023 au fost reluate lucrărilor de construcții;
- de asemenea, pe parcursul executării lucrărilor de construcție au fost constatate unele necesități de modificări ale proiectului, fiind prezentate și soluții din partea autorului de proiect. Astfel aceste modificări ale volumelor de lucrări din cadrul proiectului, urmează examinarea acestora în cadrul grupului de lucru pentru achiziții publice și luarea deciziilor de rigoare.

Rezultat atins (A-2023, Trim-II):

- din data de 20.03.2023 au fost executate lucrări la compartimentul de aprovizionare cu apă fiind , astfel fiind executate lucrări de conectare a rețelelor de apeduct la grupul de pompe montate în interiorul Stației de pompare fiind atins indicatorul planificat de 1,34 km de rețea de apeduct.
- la data de 03.05.2023 au fost sistate urmare a lipsei soluțiilor tehnice și administrative care provoacă întârzieri sau întreruperi în desfășurarea lucrărilor de construcție contractate;

2.6. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbări climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor

Măsura respectivă, pune accentul pe sprijinirea eficienței energetice și extinderea utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice. Prin promovarea investițiilor în eficiența energetică se urmărește reducerea consumului de energie în clădirile publice și confortul termic. De asemenea, măsura respectivă are ca scop și sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării surselor de energie regenerabile.

Pe parcursul anului 2023, a continuat procesul de finalizare a proiectelor din domeniul EE acoperite financiar din sursele UE, anume la capitolul organizarea recepțiilor lucrărilor de construcție.

Tabelul nr.6.

Proiecte în domeniul EE cu finanțare din sursele Uniunii Europene prin intermediul GIZ, MDL cu TVA la cota 0 (zero)					
Denumire proiect	Costul estimat al proiectului	Contribuția Uniunii Europene	Contribuția beneficiarului,	Valorificat	Statut
1	2	3	4	5	6
Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic ”Constantin Spătaru” din orașul Leova	54.476.253,00	60.487.427,76	1.790.059,00	62.277.486,76	- În proces de recepție finală
Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic ”Matei Basarab” din orașul Basarabasca	18.516.322,00	25.060.350,18	220.300,00	25.280.650,18	- În proces de recepție la terminarea lucrărilor
TOTAL	72.992.575,00	85.547.777,94	2.010.359,00	87.558.046,94	

Lucrările de construcție pentru proiectul „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic ”Constantin Spătaru”” din orașul Leova sunt realizate în proporție de 100%. A fost organizată recepției la terminarea lucrărilor a obiectului la data de 02.12.2022. la data de 30.05.2023 de către AST a fost aplicat concluzia pe actul de recepție la terminarea lucrărilor. La data de 28.06.2023 a fost organizată ședința de recepție finală a obiectului. Urmează elaborarea actului de primire predare a costurilor investiționale și raportul final.

Lucrările de construcție pentru proiectul „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Matei Basarab”” din orașul Basarabasca, la fel sunt realizate în proporție de 100%. La data de 09.06.2023 a fost organizată ședința preliminară de recepție la terminarea lucrărilor. La moment de către antreprenor

sunt în proces de înlăturare a obiecțiilor consemnate de către membrii comisiei de recepție, constatate la etapa preliminară. Urmează organizarea recepției finale și ulterior elaborarea actului de primire predare a costurilor investiționale și raportul final.

Obiectul general 3: Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de coordonare și implementare a politicii de dezvoltare regională

Implementarea cu succes a politicii de dezvoltare regională presupune un efort conjugat al MIDR, ADR Sud, CRD Sud, APL și agenților economici regionali, fiind susținută prin intermediul fondurilor naționale precum și a celor oferite de donatori externi. Finanțarea politicii de dezvoltare regională este asigurată de-a lungul timpului din Fondul național de dezvoltare regională și locală, pentru care anual din bugetul statului sunt alocate mijloace bănești pentru finanțarea proiectelor regionale.

Conform graficului de mai jos, putem aprecia situația aferentă numărului de proiecte aprobate în DUP 2022-2024 pe fiecare regiune, inclusiv numărul de proiecte implementate din FNDRL pe anii 2022-2024 în fiecare regiune de dezvoltare.

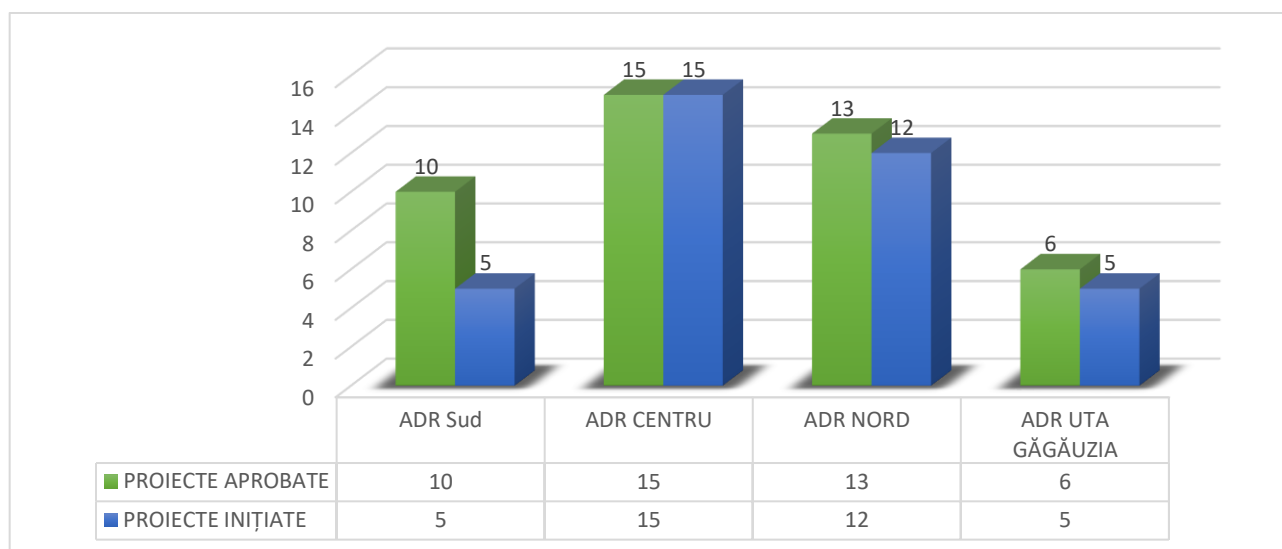

Figura nr.7. Proiecte aprobate/inițiate DUP 2022-2024

Ca urmare a datelor analizate, putem menționa că RD Sud, se află pe poziția 3 în clasament, cu 10 proiecte aprobate în DUP 2022-2024, dintre care 5 proiecte sunt inițiate, urmată de regiunea UTA Găgăuzia cu 6 proiecte aprobate, dintre care 5 inițiate.

Din numărul total de proiecte 45 aprobate în DUP 2022-2024, 35 proiecte sunt inițiate. În acest context, putem aprecia gradul de implementare a proiectelor în raport cu proiectele aprobate în DUP 2022-2024, constituind 77,8 %.

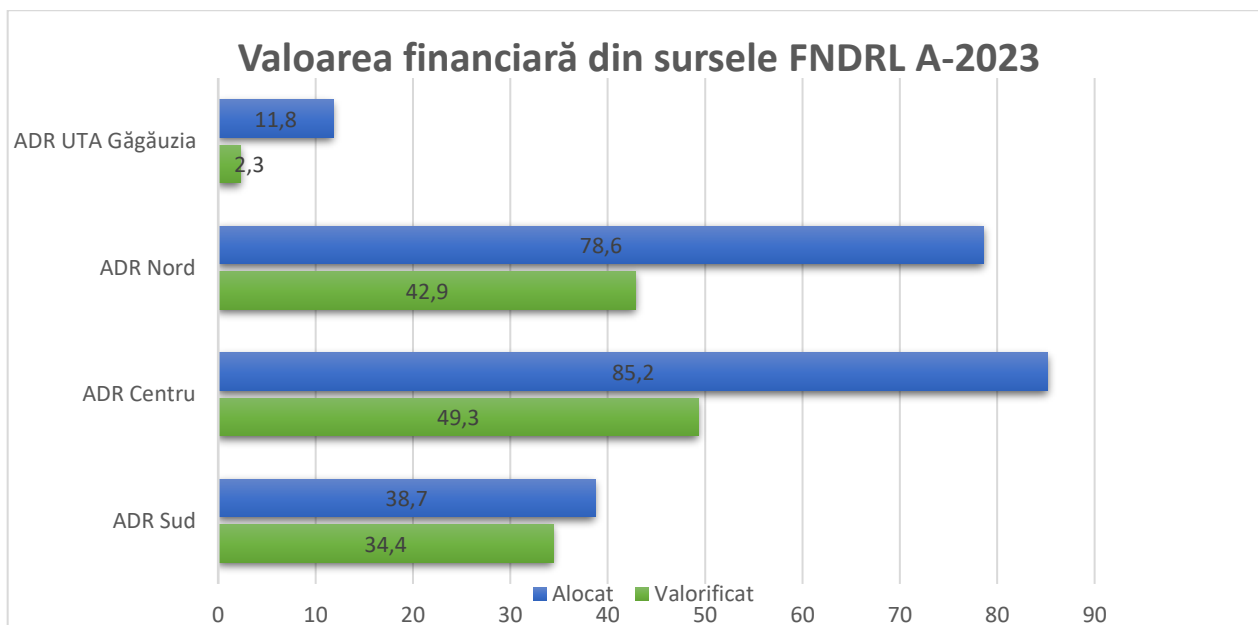

Figura nr.8. Valoarea financiară din sursele FNDRL A-2023

Analizând graficul observăm că, RD Sud se află pe poziția a treia după suma valorificată din FNDRL în perioada ianuarie – iunie 2023. Rata de valorificare a mijloacelor financiare din suma totală valorificată de către toate regiunile din FNDRL, pentru RD Sud constituie circa 13,53 %.

Scopul acestui obiectiv este acela de a îmbunătăți managementul procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională. În acest sens, întru realizarea acestui deziderat, acțiunile au fost orientate spre:

- Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională;
- Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională;
- Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională

Realizarea acestui obiectiv necesită consolidarea tuturor actorilor instituționali implicați în procesul dezvoltării regionale asigurând o abordare unică și integrată de planificare, coordonare și evaluare a investițiilor publice direcționate spre dezvoltarea regiunilor. Acest fapt, presupune o comunicare între actorii responsabili cât mai eficientă, concentrarea eforturilor comune necesare implementării politicii de dezvoltare regională, dar și experiențele noi aferente politicii de dezvoltare regională.

2.7. Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională

Această direcție presupune eficientizarea procesului de implementare a politicii de DR, prin realizarea următoarelor 2 măsuri:

- **Facilitarea procesului de mobilizare de finanțări adiționale și consolidarea parteneriatelor cu partenerii de dezvoltare**

În scopul facilitării de către ADR Sud a procesului de mobilizare de finanțări adiționale ce ar susține accelerarea dezvoltării socio-economice a RDS, agenția a oferit suport și consultanță APL-urilor eligibile din RDS cu privire la conceptualizarea și dezvoltarea ideilor de proiecte aferente apelurilor lansate de SFPL Moldova: Fondul de Granturi Mici pentru orașele-poli de creștere din RM și Fondul de Sinergie pentru Dezvoltare Urbană, Ediția 2023-2024.

Totodată, ADR Sud a recepționat acceptul ministerului de resort cu privire la semnarea acordului de parteneriat cu Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est, România. În acest sens, în perioada următoare urmează a fi semnat acordul în cadrul unui eveniment organizat de agenție.

• **Eficientizarea procesului de monitorizare și evaluare a politicii și proiectelor de dezvoltare regională**

Activitățile acestei măsuri vor fi orientate spre realizarea aspectelor ce țin de actualizarea/modernizarea bazei de date regională, care va permite furnizarea indicatorilor regionali. De asemenea, monitorizarea atingerii rezultatelor, prin monitorizarea continuă a indicatorilor de realizare, actualizarea informației cu privire la proiectele cu impact regional implementate în RDS.

În I semestru al anului 2023, a fost inițiată procedura de monitorizare din birou a documentației disponibile a proiectelor:

- Extinderea sistemului de canalizare din orașul Leova. Construcția stației de pompare a apelor uzate din or. Leova.
- Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților Iargara, Filipeni, Romanovca și Cupcui.

Exercițiul de evaluare a proiectului a fost inițiat în conformitate cu *Instrucțiunea privind monitorizarea și evaluarea implementării proiectelor de dezvoltare regională aprobată prin ordinul MADRM nr. 149 din 23.07.2021*, în scopul aprecierii eficacității acțiunilor întreprinse în cadrul proiectului, progresul realizat în raport cu obiectivele stabilite.

În acest sens, au fost solicitate informații de la primăriile Iargara, Filipeni, Romanovca și Cupcui din raionul Leova, Consiliul Raional Leova, SA „Apă Canal” Leova cu privire la asigurarea durabilității proiectelor.

2.8. Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională

În scopul realizării acestei direcții, acțiunile vor fi axate pe următoarele măsuri:

- *Cartografierea anuală a proiectelor implementate în RD Sud cu suportul partenerilor de dezvoltare*
Pe parcursul anului 2023, în vederea realizării direcției respective, agenția a remis către Consiliile Raionale și Primăriile centrelor urbane din RDS solicitări de colectare a informației cu privire la proiectele strategice cu impact regional, implementate din sursele bugetului de stat (cu excepția FNDRL) sau din surse externe, care sunt conforme domeniilor de intervenție aferente politicii de dezvoltare regională.
- *Identificarea oportunităților de finanțare prin aplicarea la diferite programe și proiecte naționale și externe cu excepția FNDRL*

În contextul lansării apelului aferent Programului Interreg NEXT Bazinul Mării Negre 2021-2027, inclusiv acțiunile organizate de autoritatea de management a Programului Interreg NEXT România-RM 2021-2027, ADR Sud a informat și facilitat participarea APL II, cât și APL I din RDS la instruirile, forumurile de parteneriat desfășurate în RM și România.

Subsidiar, s-au inițiat discuții cu APL II Cahul privind posibilitatea de participare în cadrul următorului apel de proiecte standard aferent Programului Interreg NEXT România-RM 2021-2027 în calitate de parteneri de proiect.

Totodată, agenția a informat și oferit suport în conceptualizarea ideilor de proiecte aferente apelurilor lansate de SFPL Moldova, Fondul de Granturi Mici pentru orașele-poli de creștere din RM și Fondul de Sinergie pentru Dezvoltare Urbană, Ediția 2023-2024.

2.9. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională

Această măsură ține de dezvoltarea abilităților și competențelor angajaților ADR Sud cât și altor actori regionali (CRD Sud, APL de nivelul I, II) în domeniul dezvoltării regionale, prin participarea la diferite sesiuni de instruire, ateliere de lucru, mese rotunde și vizite de lucru. În acest sens, în perioada de referință, au fost organizate următoarele forme de instruire cu participarea actorilor regionali, după cum urmează:

Tabelul nr.7. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali pe forme de instruire

Forma de instruire	# sesiuni	Număr participanți		
		ADR Sud	CRD Sud	APL din RDS
Sesiuni de instruire /training-uri	21	4		25
Ședințe, ateliere de lucru, mese rotunde	1	1	-	2
Vizite de studiu	-	-	-	-

Au fost fortificate capacitățile instituționale și a actorilor regionali în domeniile: aspectele tehnice în infrastructură, managementul investițiilor, managementul contractelor de achiziții publice, completarea cererilor de finanțare și implementarea proiectelor, planificare strategică, atragerea investițiilor, dezvoltarea regională și urbană, modele și bune practici de cooperare intercomunală, ș.a.

2.10. Provocări și riscuri

În condițiile actuale în care ne aflăm, războiul din țara vecină, inflația, criza energetică, migrarea populației apte de muncă, valul de emigranți, toate acestea pot constitui principala provocare în derularea și implementarea proiectelor de dezvoltare regională.

La fel un impediment în procesul implementării proiectelor de dezvoltare regională, îl constituie capacitățile reduse a beneficiarilor de a obține documente permissive, fapt ce tergiversează procesul de lucru.

Disponibilitatea redusă a datelor statistice este o constrângere pentru procesul de monitorizare și evaluare eficientă. E necesar, ca datele să fie actualizate și publicate sistematic pe pagina BNS.

Nealocarea la timp a surselor financiare pentru achitarea lucrărilor de construcție realizate în cadrul proiectelor de dezvoltare regională creează situații de tergiversare pentru implementarea proiectelor investiționale.

Lipsa unei baze de date comune cu privire la implementarea proiectelor la nivel național și respectiv regional creează riscuri de raportare eronată și tergiversată. La fel este complicat de realizat procesul de colectare a datelor de la autoritățile publice locale din regiune care implementează proiecte de dezvoltare regională și respectiv locală, în special din alte surse decât FNDRL.

Calitatea slabă a documentației tehnice, care necesită deseori revizuirii, astfel afectând procesul de implementare a proiectelor.

Tergiversarea procedurii de achiziții publice, se generează întârzieri serioase în implementarea proiectelor.

2.11. Lecții învățate și bune practici

O modalitate de valorificare a experienței obținută în anul 2023 este de a însuși lecțiile importante, care pot fi utile în continuare pentru toate părțile implicate în procesul de implementare a POR Sud 2022-2024.

Oferirea de către ADR Sud a consultației informaționale și metodologice autorităților publice locale în vederea consolidării capacităților și instruirii persoanelor responsabile este un proces efektiv în vederea

îmbunătățirii calității procesului de planificare și implementare a proiectelor și minimizării erorilor aferente. Implicarea părților interesate de la începutul proiectului este cheia unei implementări eficiente a activităților planificate. Pentru a obține rezultatele dorite într-un domeniu foarte tehnic și specific, este indispensabilă implicarea experților.

În acest context, pe parcursul perioadei de raportare au fost desfășurate o serie de instruiți, surse de bune practici în domeniile planificării strategice, managementul proiectelor, consolidarea capacităților actorilor locali și regionali, achizițiilor publice.

2.12. Concluzii

POR Sud este cel mai important document de planificare strategică la nivelul RD Sud, care stabilește prioritățile de dezvoltare a regiunii pe termen mediu, fiind orientate spre sporirea calității vieții cetățenilor. Activitățile desfășurate pe parcursul perioadei de referință au rezultat din obiectivele generale și direcțiile prioritare stabilite atât în POR Sud 2022-2024, în Planul de implementare a POR Sud 2022-2024 pentru anul 2023, cât și în Planul de activitate a ADR Sud pentru anul 2023.

În acest sens, au fost realizate următoarele activități: organizarea și desfășurarea ședinței CRD Sud; aprobarea Regulamentului de funcționare și organizare a CRD Sud; aprobarea Planului anual de implementare a POR Sud 2022-2024; aprobarea de către CRD Sud a listei proiectelor depuse în cadrul Apelului competitiv aferent Concursului de selectare a proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizarea economică și socială a orașelor, cu finanțare din FNDRL, ediția noiembrie 2022; întruniri cu reprezentanții APL din regiune; consultanță oferită APL-urilor în elaborarea și aprobarea programelor de revitalizare urbană, în atragerea investițiilor prin aplicarea la diferite fonduri/concursuri lansate; consultanță UIP Cahul cu privire la actualizarea strategiei de dezvoltare socio-economică a municipiului, inclusiv a planului urbanistic general; ședințe ale grupurilor de lucru pe achiziții publice; organizarea și desfășurarea procedurilor de licitații publice privind achiziționarea lucrărilor de construcție și a serviciilor de supraveghere tehnică; vizite de lucru în teritoriu la proiectele în curs de implementare, inclusiv monitorizarea acestora.

Director interimar ADR Sud	_____	Olga ZLATI
ELABORAT:		
Șef SME	_____	Olga DIACONU
VIZAT:		
Șef SPCR	_____	Irina COROIAN
Șef SMIP	_____	Andrei POPUȘOI
COORDONAT:		
Șef Direcție politici de dezvoltare regională și locală:	_____	Igor MALAI
Șef adjunct direcție, șef secție programe de dezvoltare regională și locală:	_____	Denis LUNGUL

